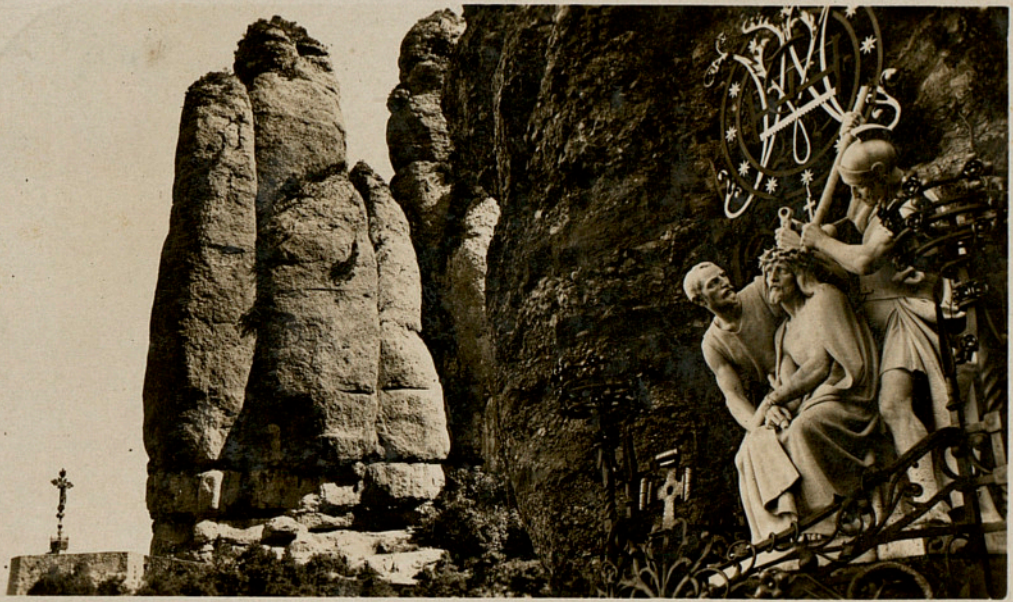

MONTSERRAT - 92

Tercer i quint misteri de Dolor
Tercero y quinto misterio de Dolor

Fot. Junquê, O. S. B.

Montserrat 28 agost 1935

amic Llimat: des de la nostra Muntanya sagrada li agraeixo la seva postal felicitació

Cordialment

Luis Millet

Sr. Frederic Llimat

Palau Tordera

ORFEÓ CATALÀ
BARCELONA
PARTICULAR

Montserrat 2 Set. 1913

Amic Shurat: Li dono molt
tes gràcies per l'exemplar que
m'envià del seu llibre; li
agraeixo, com se mereix,
la seva amable dedicatòria.
Està molt ben imprès.
Ja molt bonic de fora
i per dins. Tarmant a
llegir les seves crítiques
i expansions, hom encara
n'en enamora més. Cut
es llegeix amb gust
i amb ver interès. Li
dono l'enhorabona.

S'acaba la nostra estada
a Montserrat. Tot s'acaba
en aquest Món, i les
coses bones més depressa
que les dolentes. D'allà
baixem altra volta a
terra baixa. Prop la
mar, a Masnou, uns
quants dies amunt i venint
de Barcelona, i a mig mes
tornar a posar àncora
a la ciutat nostra
i mal governada.

Aquí he vist a P. Sunyol.
La seva vida a Itàlia es veu
molt activa i profitosa

Les al cant ambrosià, el
qual estava tant mistificat
al mateix Milans que
no tenia forma. El P.
Lunyal en busca les
arrels i sembla el
tarna al seu primer
mestrí: Es una glòria
per Catalunya que un
noi català faci aquesta
obra que serà una mon-
tòria en la historia del
cant eclesiàstic.

Ben seu amic Olimut
amb tot l'afecte

Luis Millet

Amic Shirat: Aquí va el Pròlec pel seu Llibre de Crítica. Dispeni l'haver tingut tant.

Li prego el repassi bé. No volument d'ortografia res de tot. Menys de la part personal atenent a VV, que això és cosa purament meva. Deixant de costat aquesta part, digui-m'ho amb franquesa lo que li sembla i li dono permís perque ho qui, retoqui o afegeixi el que vulgui.

Sen de cor

Clos d'Olles

4/

~~Prólen~~

~~pel llibre «La Música i els músics~~

~~Crítica - Impressions»~~

Frederic Pujurat és un crític penetrant, però que no fa soroll. La distinció del seu sentir es tradueix en un estil elegant; la serietat i el ben ferramentat criteri en uns conceptes nutrits de substància estètica. El seu seny i la seva cultura, amb el temperament equilibrat que el caracteritza, fan bona harmonia: el seu dir i el seu sentir es compenetren; la seva vàlida educació musical li serveix la matèria experimental dels seus escrits.

Estima la tradició dels grans mestres, però no és fanàtic

de llurs formes. Sab avaluar les evolucions de l'art, n'admira les noves exploracions afortunades però n'odia els atreviments insubstancials, la pedanteria anarquica i les llibertats incinseres. Sab atagar sense ofendre i llovar sense adulació. Ama la música expresiva dels sentiments humans, les exaltacions de l'esperit i les tendreses i passions cordials, però sous també considerar i estimar les coloracions pintoresques, l'art de les hores de l'ambient i fins les truculències brutals, si són sinceres i porten una vida de passió; però avorreix l'art que no té altra missió que la d'espetegar d'ordre, que el d'enlluernar als fanàtics de la novetat per la novetat, de la

6/ disbaura per la disbaura, de l'arbitrarietat per la arbitrarietat. Per aixi als snobs moderns les critiques d'En Shirat podran semblar d'un menysprenador de la evolució de l'art, peró aquesta apreciació es completament injusta i infundada.

La critica musical es d'una extrema dificultat. Si les arts plàstiques, les quals tenen el control de la natualesa, en part, en el temps modern, a les dislocacions mes extraordinàries del natural trobant aquestes arbitrarietats, en certs sectors, una aprovació i fins uns entusiasmes mes o menys sincers, ¿què farà la música que no té gens el model de la natura i que

7/

posseeix un caràcter subjectiu que sembla donar-li una llibertat omnímoda? Aquest caràcter lliberrim de la música, aquesta sensa manca de control, fa que qualsevol atrevit, qualsevol snob o pedant pretenciós es posi a dogmatitzar, o llegar i condemnar com si posseís ell la clau de l'art veritable. Doncs no, la música té les seves lleis fonamentals incomovibles, la seva bellesa típica, la seva consonància amb un sentit peculiar innat i universal, independent del temps, de l'espai, dels costums i tradicions. Hi ha un sentit musical essencial, hi ha, al fons de tota bona música, una

matèixa valor intrínsica que li dóna vida immortal que la la dura-dóra a través de tots els segles. Aquesta és una valor primordial perquè respon a la essencial natura humana, de l'home complet. Respon a la seva natura física, a les seves sensacions orgàniques i a la seva emotivitat, i, sobretot, a les seves necessitats i aspiracions espirituals.

Però no és fàcil trobar sem-pre i en tota modalitat aquesta valor primera. Les capes que podríem anomenar geològi-ques que a voltes la cobreixen, les altres valors secundàries que la modifiquen poden distreure i moltes voltes distreuen i esca-

mot ~~ten~~ egen a aquella valor primera.

En Gaudí, aquell artista extraordinari, deia, en defensa de tota modalitat de l'art, que aquest era una síntesi. Veament aquesta és una fonamental qualitat: tota obra artística que no sia una síntesi no arriba ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ a la plenitud de l'ésser és manca. Però aquesta síntesi ha d'ésser adequada a la especialitat artística de l'obra; en una obra formada pels elements sons, ~~tindrà~~ haurà d'ésser una síntesi musical; i per a ésser musical aquesta síntesi ~~tindrà~~ haurà de portar un adequat equilibri (i ordre) dels elements formals que la constitueixen.

El ritme, que és l'ordre en el moviment,

és l'alè vivificador de la varietat dels sons, però aquests han d'obeir a una jerarquia fònica ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ que faci d'aglutinant i que en governi les atraccions i repulsions, que han d'ésser expressió d'uns sentiments humans que es traduïxen per la facultat musical de l'home. Ben mirat, dient síntesi ja es diu tot, perquè síntesi sense ordre és impossible, i ordre sense jerarquia és un absurd. Per això la definició d'En Gaudí és justíssima. Però les modalitats d'ordre són infinites i quan rompen una tradició establerta són difícils de copsar; i per això l'art genial, que de cap i

volta sorgeix en un camp artístic, quasi sempre ha de lluitar esforçadament per a imposar-se. Però d'això ~~s'en~~ se'n valen els artistes atrevits, però insincers que solament busquen d'espetarsen el pròxim i ~~de la barbaresca burla ma mala de la paradoxa insensata que transpassa~~ que volen fer passar per genial Trovella el que solament és arbitrarietat buida i a voltes pedant inconsciència.

Hi ha èpoques de ~~transició~~ transició i de desorientació que son les més a propòsit per a la germinació d'aquesta fauna bordà i precisament ara, en la nostra época, estem en la pressió més alta d'aquesta malaltia perniciosa. Época de falta d'ideal del regne de l'egoisme i del mate-

rialisme, del plaer barrover i de
l'anarquia moral com la nostra
és a posta per a malejar l'alta fina
litat de l'art, que ha d'éser la ~~vi~~
d'un ver consol de la vida. D'ahí
la baixesa de l'art popular modern. É de
la buidor i brutalitat del que
vol éser aristocràtic i transcendent.
D'ahí l'estrassement del paladar
artístic, el trobar sense sabor el
nèctar dels déus de l'art. Sempre
es vol més pebre, més enre-
-non; i com que això no pot
satisfer, passat el moment de
la sorpresa ve l'enuig, ve la
malfiança de ~~[illegible]~~ la seva efi-
-càcia considerat com éssent ~~en éssent~~ verament consol ~~consol~~
i ennobliment de l'ànima humana.

En gran part, no és aquesta la causa de la decadència actual del gust del gros públic per la música seriosa? Li bescanten sovint l'art del passat i el públic atent ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ a les paraules dels que creu intel·ligents, esdevenença a malfiar d'aquell art que havia respectat sempre. Li ~~[illegible]~~ llegeix l'art modernissim i ell s'hi avorreix solemnement, i acaba per creure que això de la música és un art propi solament d'un cenacle i no pas un noble plaer universal.

Un critic ben coneixedor de l'art i de sensibilitat subtil, serè en el judici i copsador de la bellesa en totes les modalitats;

familiar amb la música de totes les èpoques, i que amb clarsot guiï i il·lustri els seus llegidors és, doncs, digne de l'agraïment i de la llosança dels qui creuen que l'art és un alcaprem de la noble sentimentalitat de l'home.

L'amic Llivrat sense les pretencions de dogmàtitzar en música, sense la pedanteria d'un dòmine allicionador, en les seves crítiques en la premsa diària, en els seus articles, estudis i bibliografies publicats en la major part en la «Revista Musical Catalana» i en «La Veu de Catalunya», demostra la gran qualitat d'ésser un crític ben

digne d'aquest nom, la d'un orientador i educador de la gent que estima la música i té àvia de comprendre-la i de tenir consiència de la seva valor.

Els treballs que formen el present volum en són una bella ~~xxxxxx~~ prova. Dintre la varietat dels temes i la modalitat dels autors i gèneres de què parla, sempre s'hi veu aquell equilibri del seny amb el sentiment del que és el vertader art. Practi dels moderns com ~~xxxx xxxxx~~, ~~xxxxxx~~, ~~xxxxxxxx~~ (Falla, o dels romàntics Schubert, Chopin, Lizst, sempre s'hi troba el criteri equànime i ben fonamentat que convenç i il·lustra.

En els seus articles titulats «Expansions» hi demostra, el nostre crític, una fina observació; hi declara un profund anàlisi de les influències de l'ambient, dels gustos i fins de les preocupacions, en el plaer estètic del que escolta. La sòlida doctrina que ~~s'en~~ se'n desprèn és l'afirmació del valor objectiu de l'obra artística i de les influències que poden ajudar a comprendre-la o que en poden privar-ne la comprensió o falsejar-ne la seva valor intrínsica. Anàlisi justíssim i penetrant, cosa escassa de trobar en el nostre migrat camp de vera crítica musical.

17/

Molt de llovar és, doncs, la publicació entre nosaltres d'aquest recull de bona crítica. Tot el que conté no havíem llegit (així i molt més del mateix autor); algunes dels treballs publicats molts anys enrera, ~~ells~~ s'havien quasi esborrat de la nostra memòria. Ara, formant aquest bell aplec, podem jutjar-ne millor la ~~seva~~ importancia del conjunt; acomodant-nos (aquest llibre) de la penúria, en el nostre país, d'aquesta classe de publicacions tan interessants i profitoses per a la ~~[illegible]~~ comprensió i ~~avenç~~ progrés de l'art.

Eloi Millet